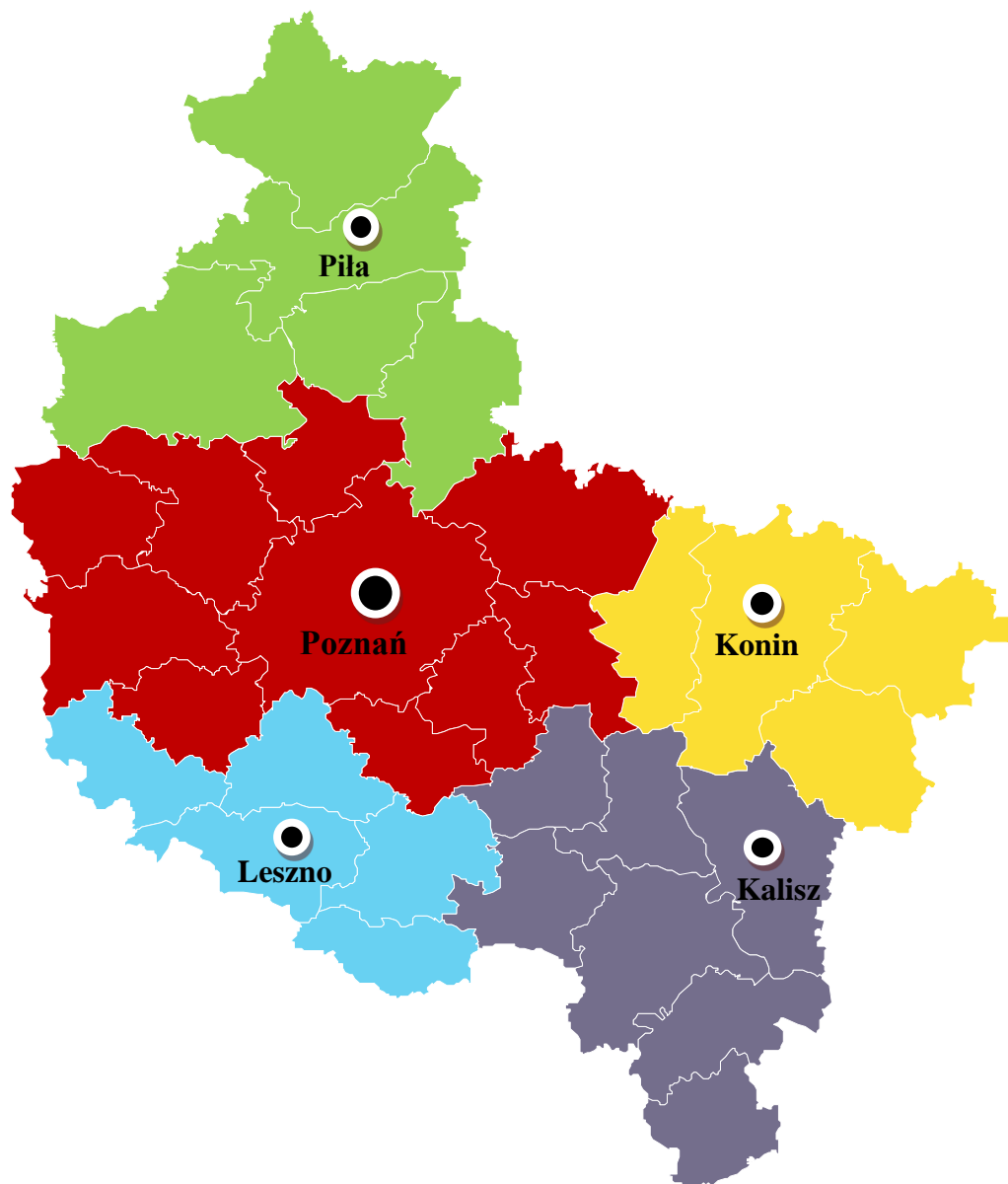

Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2016 roku

Poznań, marzec 2017 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Zgłoszenia zwolnień i zwolnienia według liczby zwalnianych pracowników	5
2. Zróżnicowanie terytorialne zgłoszeń i zwolnień grupowych.....	13
3. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia ze względu na sektor gospodarki.....	16
4. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia ze względu na charakter działalności pracodawcy	18
5. Przyczyny zamiaru dokonania zwolnień grupowych.....	23
6. Zwolnienia monitorowane – działania powiatowych urzędów pracy	24
Podsumowanie.....	27

WSTĘP

W ramach prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu diagnozy wielkopolskiego rynku pracy, w ubiegłych latach zostały opracowane raporty, w których przeprowadzono analizę zgłoszonych oraz dokonanych, w okresach sprawozdawczych, zwolnień grupowych. Raporty te dostępne są na stronie internetowej Urzędu: <http://wuppoznana.praca.gov.pl>, w zakładce „Rynek Pracy”/„Publikacje Urzędu”/„Opracowania i analizy”.

Niniejszy raport obejmuje dane dotyczące 2016 roku. Zakres problematyki zwolnień grupowych reguluje obowiązująca ustawa z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (t.j. Dz. U. 2016 r., poz. 1474). W obszarze sprawozdawczości publicznej problematykę tę obejmuje zakres danych dotyczący zgłoszonych i dokonanych zwolnień, które są przekazywane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Podobnie jak w opracowaniach z lat poprzednich, w przedmiotowym raporcie nie wskazano nazw zakładów pracy i ich adresów. Celem opracowania jest jedynie statystyczne ujęcie analizowanego problemu, bez rozpatrywania konkretnych przypadków.

Biorąc pod uwagę zadania powiatowych urzędów pracy w zakresie monitorowania zwolnień grupowych oraz wymogi statystyki rynku pracy, analizy za 2016 rok dokonano pod kątem liczby pracowników objętych zwolnieniami grupowymi i liczby pracowników faktycznie zwolnionych i przyjęto, że każde zgłoszenie i zwolnienie odnotowane w danym miesiącu 2016 roku traktowane jest jako odrębny przypadek. Informacje wykorzystane w opracowaniu pochodzą głównie z:

- formularzy sprawozdawczych MRPiPS-01 obejmujących m.in. zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe oraz zwolnienia monitorowane, z których dane publikowane są w ujęciu miesięcznym w Biuletynie Informacyjnym WUP w Poznaniu,
- zestawień zbiorczych przygotowanych przez WUP w oparciu o informacje przekazane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego,
- Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z 2007 roku.

Z obserwacji wielkopolskiego rynku pracy na przestrzeni kilku ostatnich lat wynika, że w 2016 roku, podobnie jak w roku poprzednim, liczba pracowników zgłoszonych do zwolnienia jest wyższa niż faktycznie zwolnionych, co jest wynikiem rezygnacji przez niektórych pracodawców, w części lub w całości, z pierwotnych zamierzeń przeprowadzenia redukcji zatrudnienia.

W raporcie dokonano statystycznej analizy wszystkich przypadków odnotowanych w 2016 roku oraz poklasyfikowano je m.in. ze względu na wielkość zgłoszeń i zwolnień, miesiąc w którym wystąpiły, zróżnicowanie terytorialne, sektor, branżę, profil działalności, przyczyny, a także działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w ramach łagodzenia negatywnych skutków zwolnień. Wybrane dane w zakresie problematyki zwolnień w województwie porównano z danymi uzyskanymi w 2015 roku oraz w niektórych przypadkach, również w latach wcześniejszych.

1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Od 2009 roku do 2014 roku zmniejszała się liczba zgłoszeń zamiaru dokonania zwolnień grupowych przez pracodawców, jak i liczba faktycznych zwolnień. Dla przykładu, w 2013 roku **94** pracodawców zgłosiło zamiar zwolnienia 2 748 osób, z czego zwolnionych zostało **2 327** osób. W 2014 roku, **57** pracodawców zgłosiło zamiar zwolnienia 1 517 osób, a zwolniono **893** osoby. Od 2015 roku nastąpił wzrost liczby zwolnień kiedy to **54** pracodawców zgłosiło zamiar zwolnienia **1 680** osób, podczas gdy faktycznie zwolniono **919** osób. Tendencja ta utrzymała się także w 2016 roku, gdyż jak wynika z przeanalizowanych za ten rok danych, zgłoszenia zamiaru zwolnienia **2 202** osób dokonało **69** pracodawców. Jednocześnie liczba osób rzeczywiście zwolnionych była niemalże dwa razy większa niż w 2015 roku i wynosiła **1 621** osób.

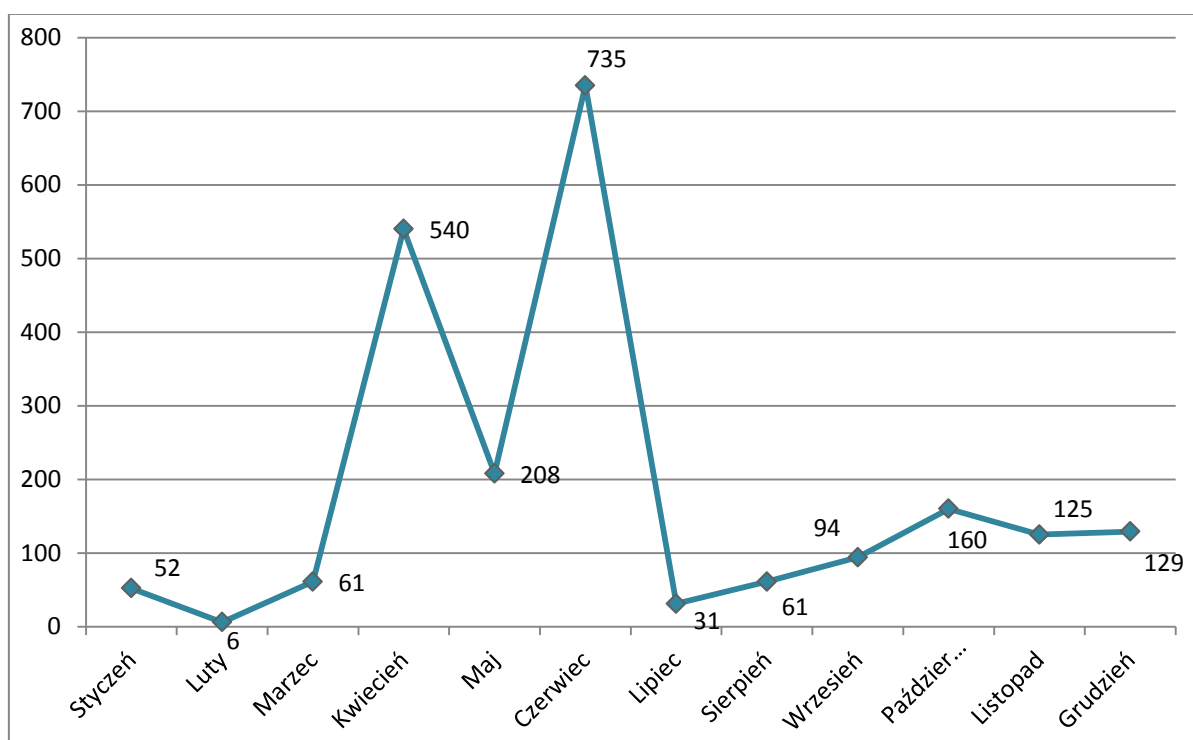
Tabela 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2016 roku

2016 rok	zgłoszenia		zwolnienia		zaniechane zwolnienia *	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Styczeń	6	52	2	16	2	56
Luty	3	6	8	195	2	81
Marzec	6	61	8	132	1	6
Kwiecień	4	540	6	72	1	6
Maj	9	208	10	115	1	13
Czerwiec	12	735	10	217	2	123
Lipiec	4	31	13	306	2	130
Sierpień	5	61	8	114	1	10
Wrzesień	4	94	5	41	0	0
Październik	7	160	7	31	1	27
Listopad	4	125	9	128	2	29
Grudzień	5	129	10	254	2	24
Razem	69	2 202	96	1 621	17	505

*dotyczy również zwolnień zgłoszonych w 2015 r.

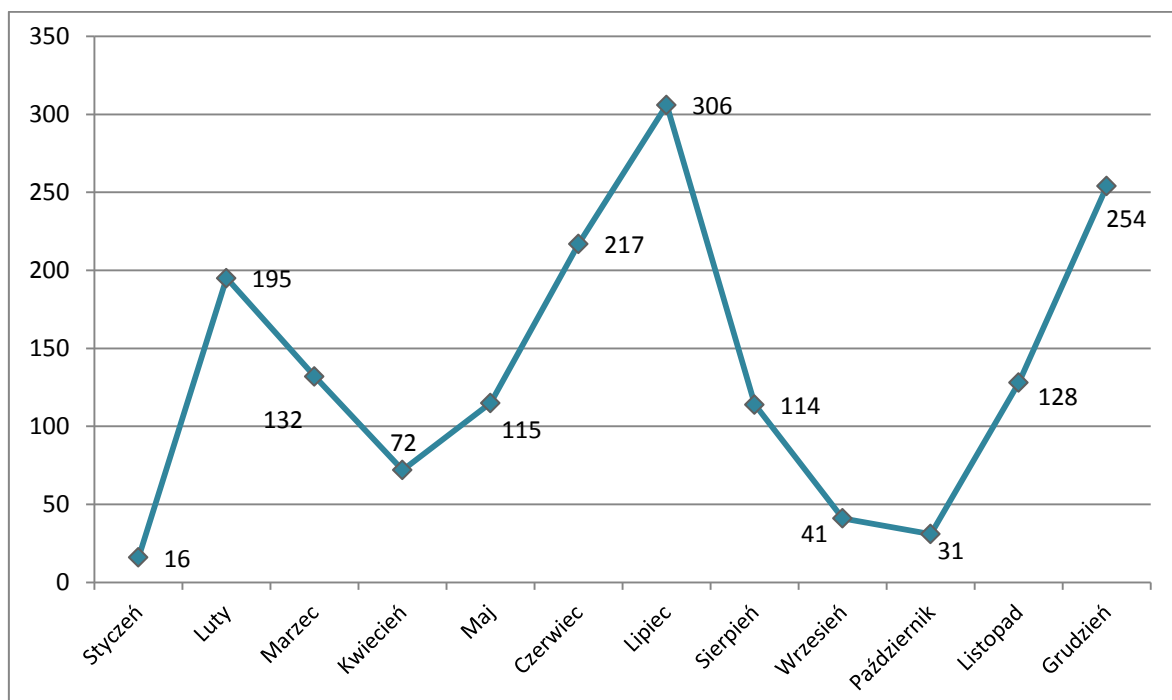
W pierwszym kwartale 2016 roku liczba osób zgłoszonych do zwolnienia utrzymywała się na podobnym poziomie. Znaczący wzrost nastąpił w kwietniu, kiedy to zgłoszono zamiar zwolnienia 540 osób. Również w maju liczba osób zgłoszonych do zwolnienia była duża i wynosiła 208. Jednakże najwyższą liczbę zgłoszeń odnotowano w czerwcu i wynosiła ona 735 osób, co stanowi jedną trzecią osób zgłoszonych do zwolnienia w całym 2016 roku. Ostatnie trzy miesiące roku to stabilny, lecz wysoki poziom osób zgłoszonych do zwolnienia, w liczbie odpowiednio 160, 125 i 129 osób.

Wykres 1. Liczba osób zgłoszonych do zwolnień grupowych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2016 roku.

Dane dotyczące zwolnień grupowych w Wielkopolsce, dokonanych w poszczególnych miesiącach 2016 roku prezentuje wykres 2. Okresy największej liczby zwolnień grupowych przypadły na czerwiec, lipiec i grudzień 2016 roku. W czerwcu zwolniono 217 osób, w lipcu 306 osób, a w grudniu 254 osoby. Najmniejszą liczbę zwolnień odnotowano w styczniu, wrześniu i październiku, kiedy to zwolniono w sumie 88 osób.

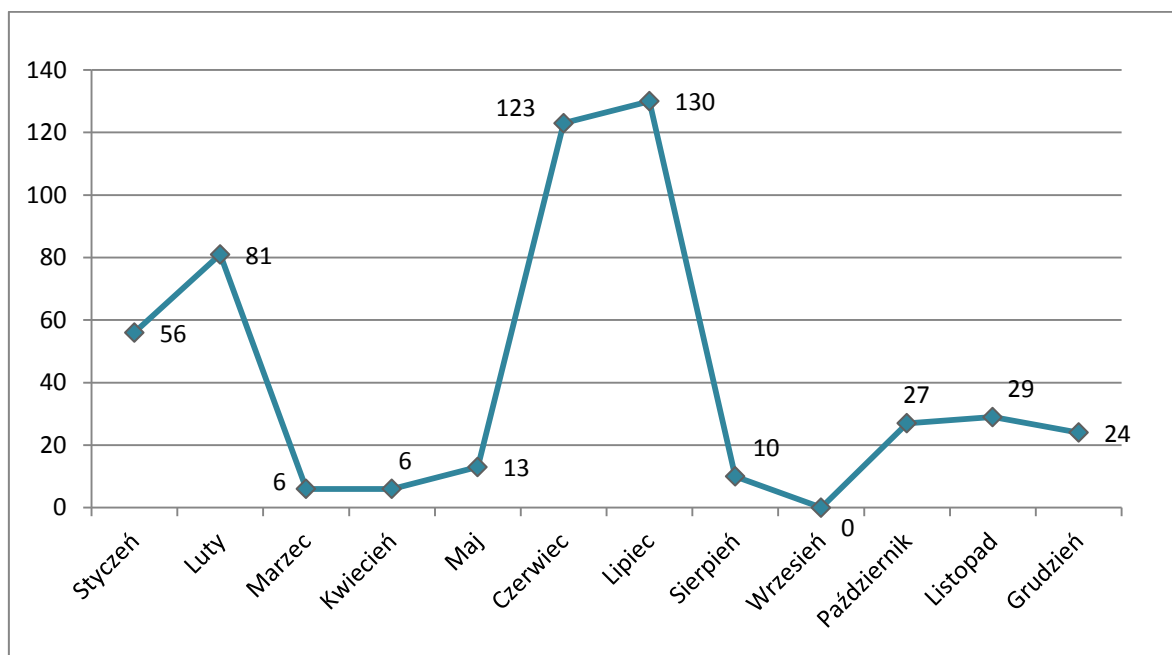
Wykres 2. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych zrealizowanych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2016 roku.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 3, w 2016 roku zaniechano zwolnień w stosunku do 505 osób spośród 2 202 objętych zamiarem dokonania zwolnień grupowych. Stanowi to niemal ¼ wszystkich zwolnień planowanych na 2016 rok.

W styczniu 2016 roku w stosunku do 56 osób zaniechano zwolnień zgłoszonych w listopadzie 2015 r. w zakładach znajdujących się na terenie powiatu kaliskiego i poznańskiego, zajmujących się budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych oraz produkcją silników i turbin. W lutym zwolnień uniknęła grupa 80 osób zatrudnionych w powiecie poznańskim planowana do zwolnienia zgłoszeniem z października 2015 r. Jednakże dokonania największej liczny zwolnień zaniechano w czerwcu oraz lipcu 2016 roku. W czerwcu uniknęły zwolnień 123 osoby, które były zatrudnione głównie na terenie powiatu poznańskiego. W lipcu 2016 najwięcej zaniechań zwolnień odnotowano na terenie powiatu gnieźnieńskiego (121 osób). Resztę stanowiły osoby z powiatu poznańskiego. W sumie była to liczba 130 osób. Zwolnień uniknęły firmy zajmujące się produkcją piwa, czy działalnością rachunkowo-księgową i doradztwem podatkowym (powiat poznański).

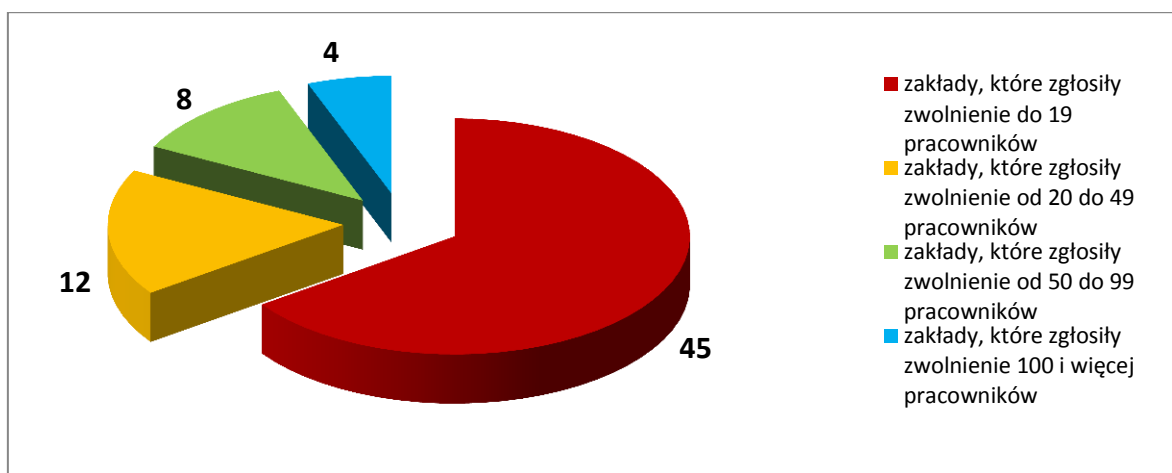
Wykres 3. Liczba osób w stosunku, do których zaniechano zwolnień grupowych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2016 roku.

Biorąc pod uwagę wielkość zgłoszeń, tj. liczbę pracowników objętych zamiarem zwolnień, dane zostały ujęte w czterech przedziałach ze względu na ilość zwalnianych pracowników, co pokazuje wykres 4.

W analizowanym okresie, zamiar dokonania zwolnień grupowych zgłosiło 69 pracodawców, z czego w czterech przypadkach, zamiar zwolnienia 100 lub więcej osób zgłosili pracodawcy z powiatu grodzkiego, gnieźnieńskiego i w dwóch przypadkach z powiatu poznańskiego. Dotyczyło to 1 140 osób z zakładów zajmujących się produkcją wyposażenia elektrycznego i elektronicznego do pojazdów silnikowych, działalnością rachunkowo-księgową i doradztwem podatkowym, transportem lądowym oraz sprzedażą hurtową. Wśród przyczyn zamiaru dokonania zwolnienia, tych czterech pracodawców podało konieczność reorganizacji zakładu pracy, likwidację produkcji, a także wprowadzenie nowego regulaminu wynagradzania.

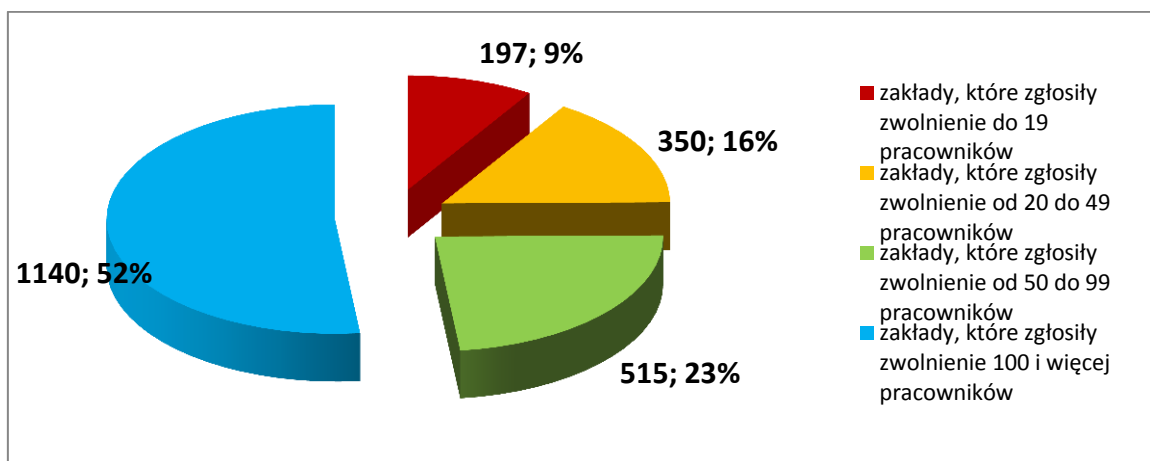
Wykres 4. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce według liczby pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2016 roku.

Biorąc pod uwagę liczbę zakładów pracy, podobnie jak w latach ubiegłych, najczęściej zgłoszeń dotyczyło zwolnień w zakładach zamierzających zwolnić do 19 pracowników (45 zakładów). Warto zaznaczyć, iż w tym przedziale znajduje się 18 pracodawców, którzy zgłosili zamiar zwolnienia tylko 1 osoby.

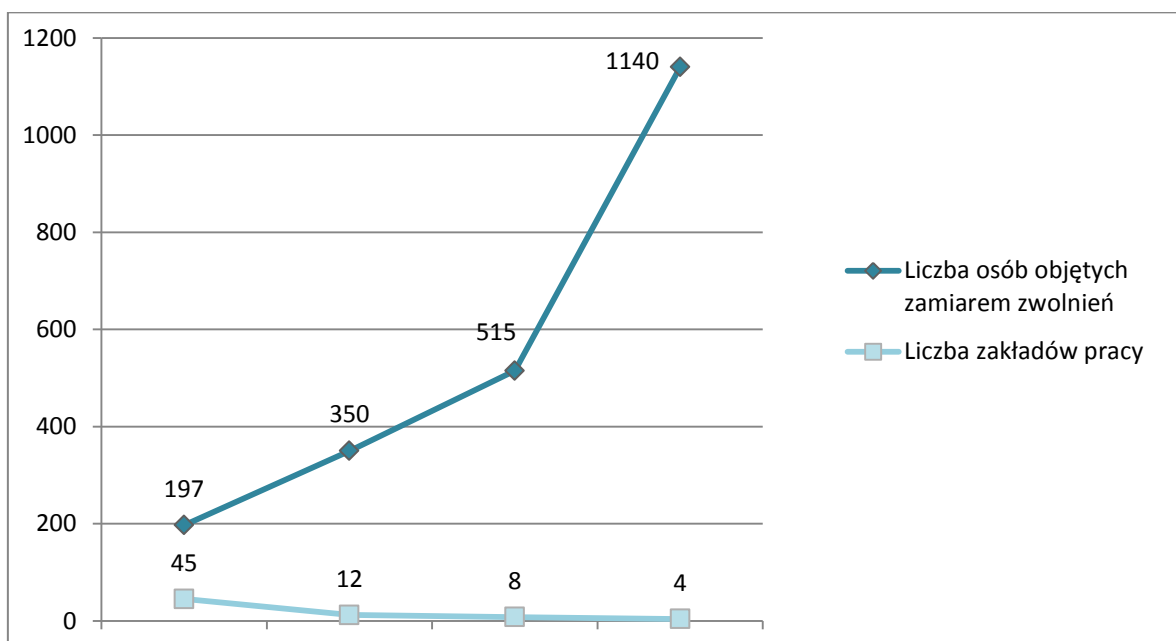
Analiza zamiaru dokonania zwolnień grupowych według poszczególnych przedziałów wskazuje, że liczba osób objętych zamiarem zwolnień grupowych jest największa w przedziale „100 i więcej pracowników” i stanowi ponad 50% (1 140 osób) wszystkich osób objętych zamiarem zwolnienia (2 202 osoby). Natomiast odsetek osób znajdujących się w przedziale do 19 pracowników stanowi 9% (197 osób). W pozostałych dwóch kategoriach wartości nie są znacząco zróżnicowane, tzn. w przedziale od 20-49 pracowników odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień wyniósł 16% (350 osób), podobnie w przedziale od 50 do 99 pracowników 23% (515 osób), co pokazuje wykres 5.

Wykres 5. Odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2016 roku.

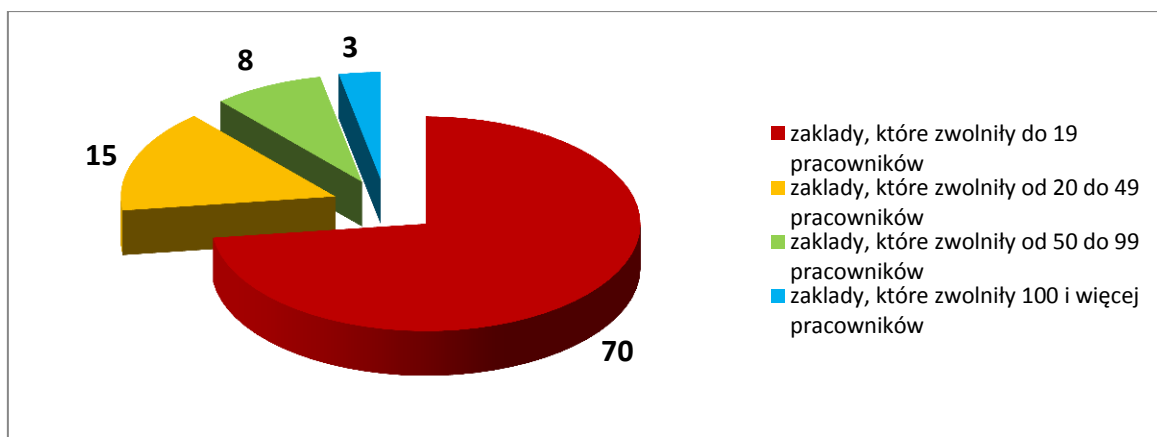
Dla lepszego zobrazowania przytoczonych informacji, zależność pomiędzy danymi zaprezentowanymi na dwóch wcześniejszych wykresach została pokazana na wykresie numer 6. Poniższy zapis graficzny ukazuje, jak dużą rolę w corocznych zestawieniach dotyczących zwolnień grupowych potrafi mieć kilka zakładów pracy zatrudniających dużą liczbę pracowników.

Wykres 6. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2016 roku.

W przypadku faktycznie dokonanych zwolnień grupowych, z uwzględnieniem opisanych powyżej przedziałów, w 2016 roku 3 zakłady pracy zwolniły 100 i więcej pracowników, podczas gdy 70 pracodawców zwolniło do 19 pracowników. Powyższe obrazuje wykres 7.

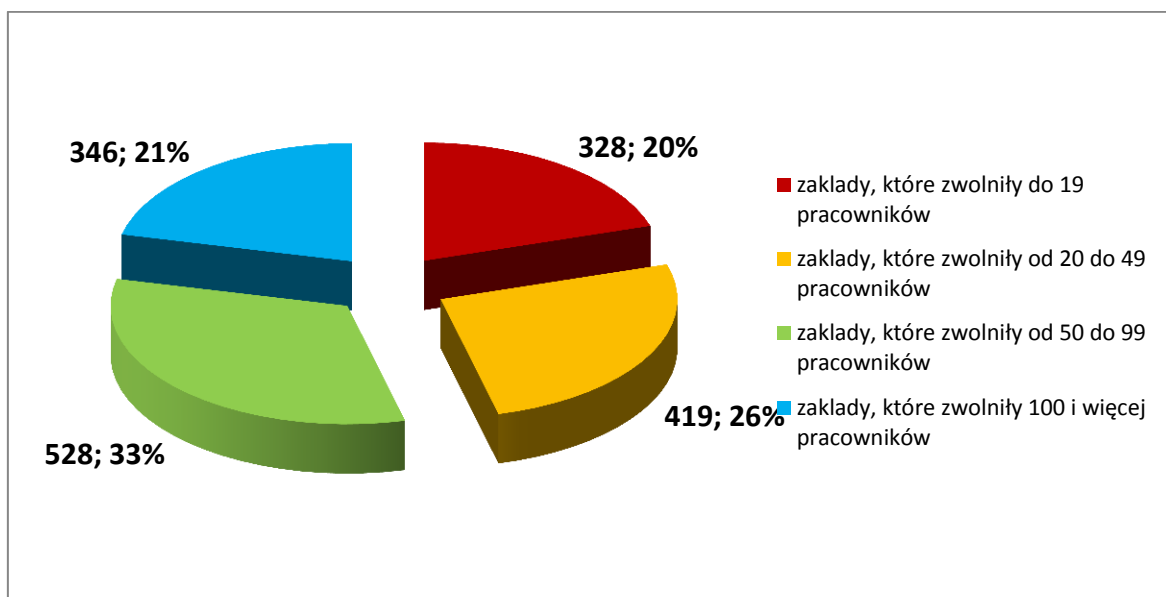
Wykres 7. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce według liczby zwolnionych pracowników w 2016 roku.

Analizując dane pod kątem liczby zwolnionych pracowników w ramach poszczególnych przedziałów, co jest widoczne na wykresie 8, największy odsetek osób zwolnionych w 2016 roku (podobnie jak w 2015 roku), który stanowił 33% (tj. 528 osób spośród 1 621 wszystkich zwolnionych osób) mieścił się w przedziale zakładów, które zwolniły od 50 do 99 pracowników. Dane te prezentują się jednak odmiennie w porównaniu z 2013 i 2014 rokiem. Największy odsetek zwolnionych osób stanowił 32% (zakłady, które zwolniły 100 i więcej pracowników) w 2013 roku i 40% (zakłady, które zwolniły 20-49 pracowników) w 2014 roku.

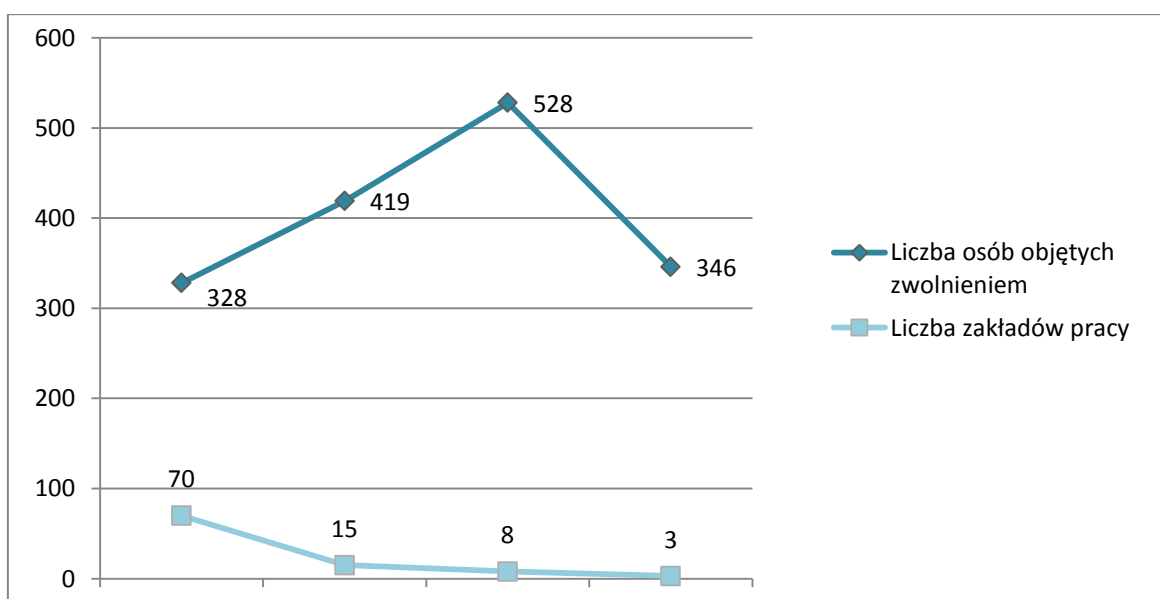
W 2016 roku najmniejszy odsetek (20%) stanowiły zakłady, które zwolniły do 19 pracowników. Należy zauważyć, że w roku 2016 odsetek pracowników zwolnionych w poszczególnych przedziałach jest do siebie bardzo zbliżony. Taka sama sytuacja miała miejsce w ubiegłym roku.

Wykres 8. Odsetek pracowników zwolnionych w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2016 roku.

Zależność wynikającą z dwóch poprzednich wykresów przedstawia wykres 9. Zaprezentowano w nim liczbę osób objętych zwolnieniem przy uwzględnieniu ilości zakładów, które tych zwolnień dokonały.

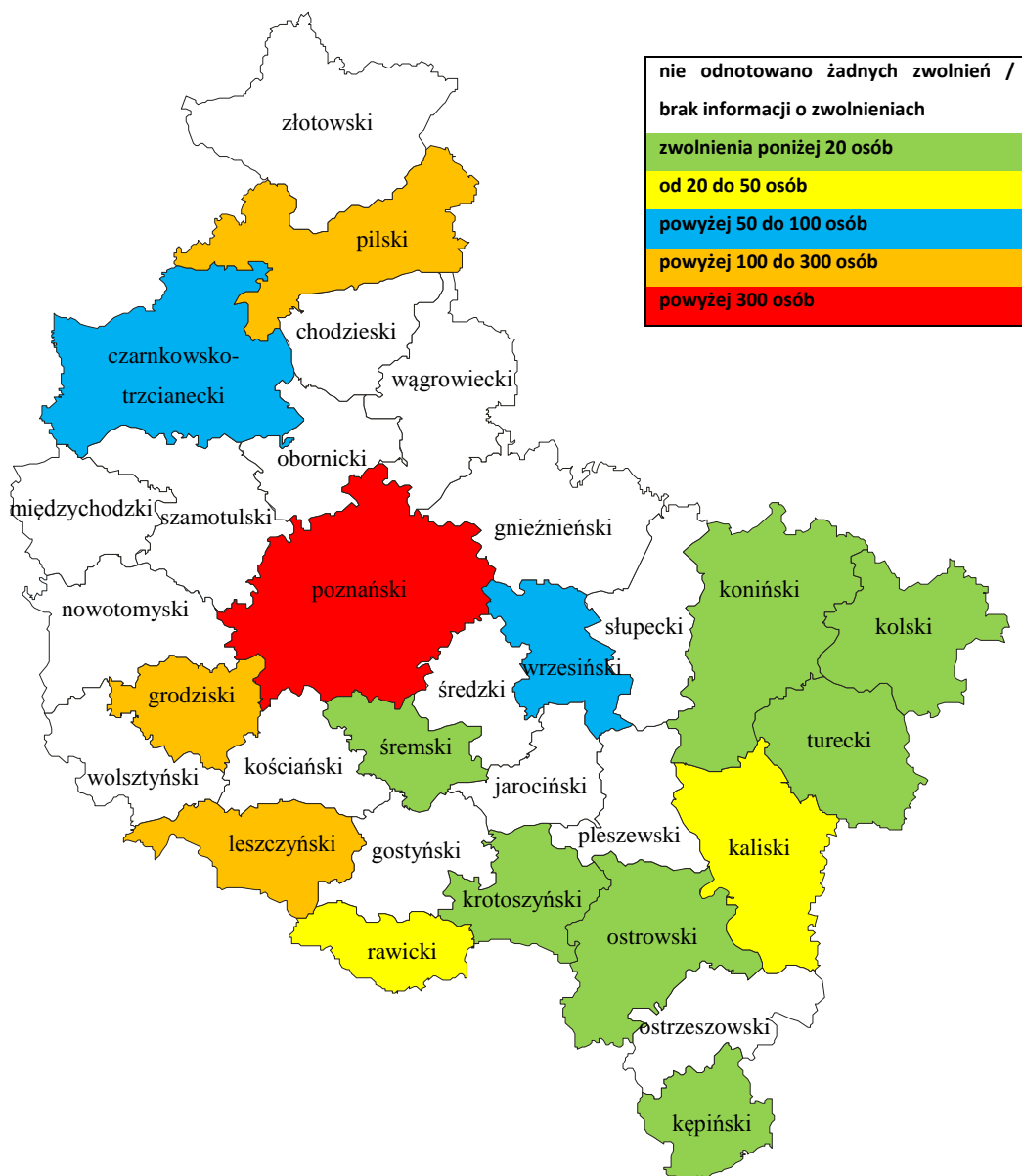
Wykres 9. Ilość zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zwolnieniem przez te zakłady w 2016 roku.

2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

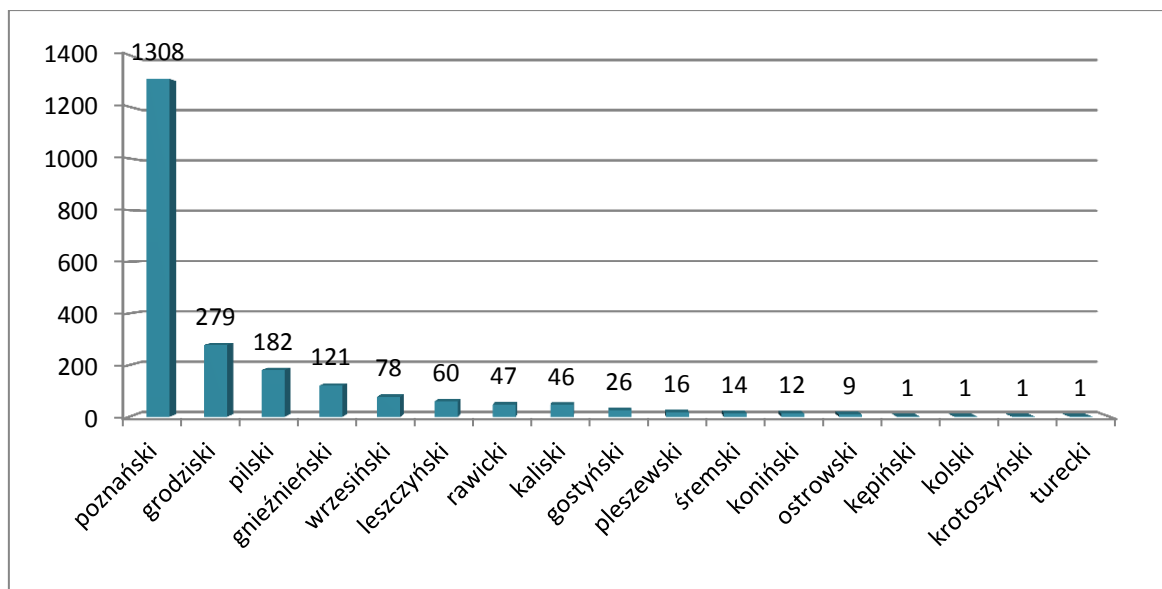
Dane statystyczne dotyczące zgłoszeń i zwolnień grupowych w ujęciu terytorialnym w 2016 roku przedstawione zostały według powiatów województwa wielkopolskiego, jednakże bez rozróżniania na powiaty ziemskie i miasta na prawach powiatu (tzw. grodzkie). Dotyczy to powiatów kaliskiego, konińskiego, leszczyńskiego oraz poznańskiego.

Wykres 10. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2016 roku wg ogólnej liczby zwolnionych osób.

Spośród 31 powiatów województwa wielkopolskiego tylko na terenie 17 odnotowano zgłoszenia zwolnień grupowych. W przypadku 14 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych, a na terenie 16 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.

Wykres 11. Liczba zgłoszonych pracowników w ramach zwolnień grupowych według powiatów województwa wielkopolskiego w 2016 roku.

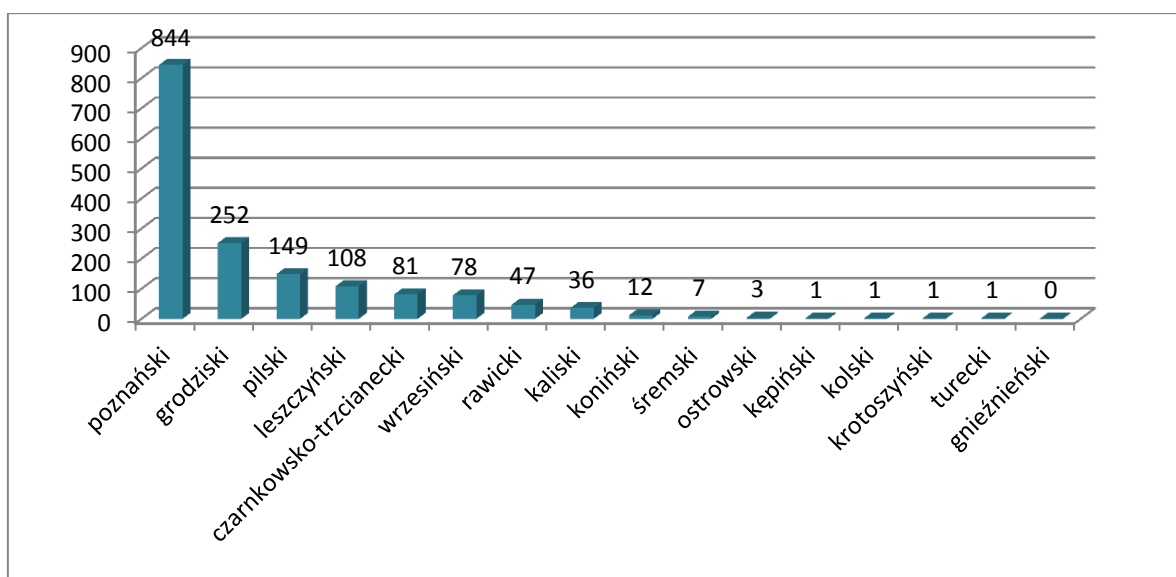
Najliczniejszą grupę pracowników objętych zamiarem zwolnień odnotowano w powiecie poznańskim, ogółem 1 308 osób (co stanowi ponad 59% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych). Liczba ta zwiększyła się w stosunku do ubiegłego roku, kiedy to w powiecie poznańskim odnotowano zamiar zwolnienia 1 197 osób (co stanowiło 71% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych). W roku 2016 w powiecie grodziskim zamiarem zwolnienia objętych było 279 osób, co jest drugim wynikiem biorąc pod uwagę podział według powiatów, jednakże stanowi to niespełna 13% wszystkich dokonanych zgłoszeń. Ponadto powiaty pilski i gnieźnieński także charakteryzowały się wysoką liczbą zgłoszeń na tle innych powiatów województwa, odpowiednio 182 i 121 zgłoszeń.

Inny rozkład prezentuje wykres 12, w którym uwzględniono liczbę osób faktycznie zwolnionych w 2016 roku. Najliczniejszą grupę pracowników zwolnionych w 2016 roku odnotowano w powiecie poznańskim – 844 osoby (co stanowiło ponad 52% wszystkich zwolnień grupowych). Dla porównania, w 2015 roku największą liczbę zwolnień dokonano także w powiecie poznańskim i było to także 52% wszystkich zwolnień dokonanych w 2015 roku, lecz liczba zwolnionych osób wynosiła 481, czyli prawie o połowę mniej niż rok później.

Kolejne powiaty pod względem liczby osób podlegających zwolnieniom grupowym stanowią: powiat grodziski – 252 osoby, w powiat pilski – 149 osób i powiat leszczyński – 108 osób. Jednocześnie należy wspomnieć, że w powiecie poznańskim planowano dokonać zwolnienia 1 308 osób, podczas gdy faktycznie zwolniono 844 osoby.

Na uwagę zasługują dane dotyczące powiatu gnieźnieńskiego, w którym planowano zwolnienie 121 osób, a nie zwolniono żadnej. Było to wynikiem rezygnacji z przeprowadzenia procesu zwolnień przez jednostkę z sektora publicznego zajmującą się transportem lądowym. W pozostałych powiatach liczba zwolnień planowanych, w stosunku do faktycznie przeprowadzonych, jest podobna.

Wykres 12. Liczba zwolnionych pracowników według powiatów województwa wielkopolskiego w 2016 roku.

Zaprezentowane dane, w szczególności z powiatu poznańskiego, mają swoje odzwierciedlenie w strukturze gospodarczej regionu, ponieważ w Poznaniu znajduje się znaczna liczba przedsiębiorstw całej Wielkopolski. Również stopa bezrobocia w powiecie poznańskim należy do najniższych w regionie (2,0% - dane za grudzień 2016 roku). Zatem największa w skali województwa wielkopolskiego liczba zgłoszeń, czy dokonanych zwolnień, jest odzwierciedleniem wielkości gospodarczej powiatu poznańskiego.

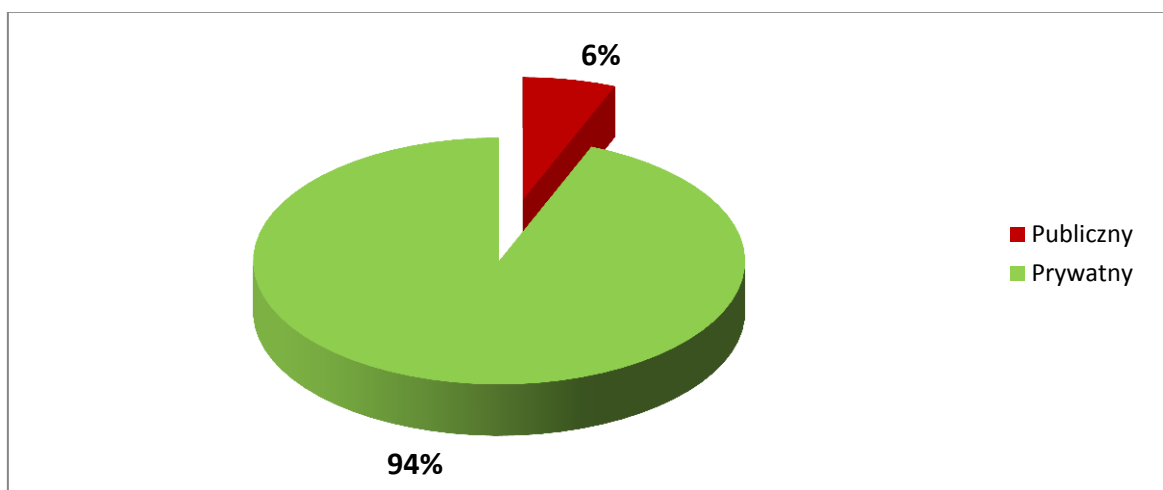
Jak wspomniano we wcześniejszej części opracowania, nie wszystkie zgłoszenia odnotowane w 2016 roku zostały w całości zrealizowane, gdyż część pracodawców wycofała się ze swoich pierwotnych zamierzeń, natomiast część zgłoszeń, z uwagi na okres wypowiedzenia, została bądź zostanie zrealizowana w roku kolejnym.

3. ZGŁOSZENIA ZWOLNIENÍ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA SEKTOR GOSPODARKI

O przynależności danej jednostki organizacyjnej do sektora publicznego decyduje wysokość udziałów Skarbu Państwa lub samorządu (przekraczająca 50%). Analogicznie, do sektora prywatnego należą podmioty, które nie są finansowane ani kapitałem państwowym ani samorządowym, a także te, w których udział państwa lub samorządu jest mniejszy niż 50%.

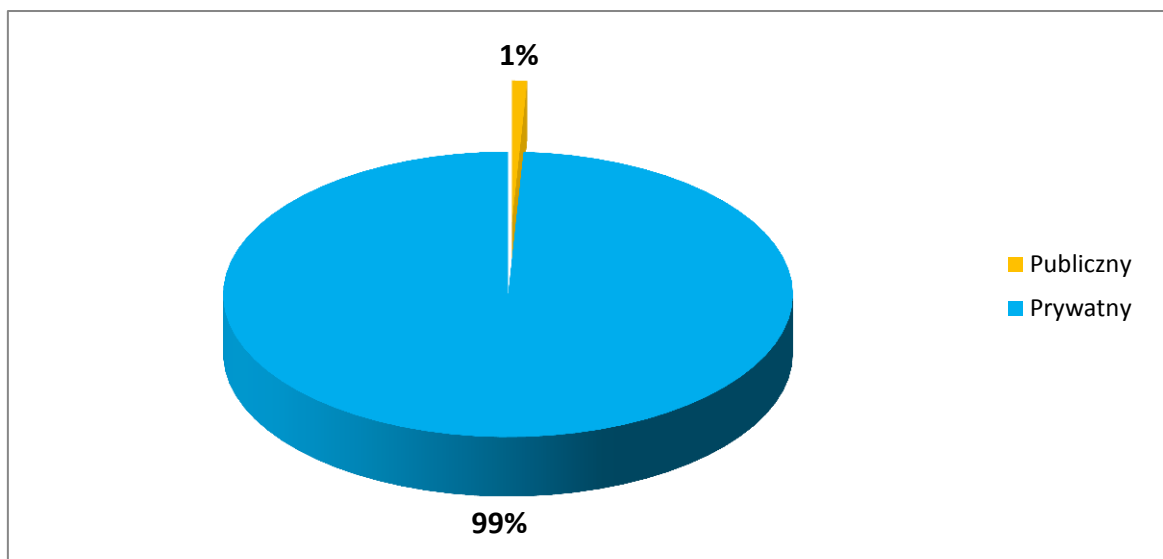
Z analizy przeprowadzonej za 2016 rok wynika, że zdecydowana większość osób zgłoszonych do zwolnienia to pracownicy zatrudnieni w zakładach sektora prywatnego, tj. 2 067 osób spośród 2 202 wszystkich zgłoszonych. Natomiast w zakładach należących do sektora publicznego zamiarem zwolnień objętych zostało 135 zatrudnionych osób.

Wykres 13. Odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia w Wielkopolsce w 2016 roku, według sektora gospodarki.

W przypadku faktycznie dokonanych zwolnień grupowych sytuacja prezentowała się bardzo podobnie – zdecydowana większość zwolnień grupowych miała miejsce w sektorze prywatnym. Spośród wszystkich pracowników zwolnionych w 2016 roku, aż 99% zatrudnionych było w tym właśnie sektorze. Pozostały 1%, był zatrudniony w sektorze publicznym.

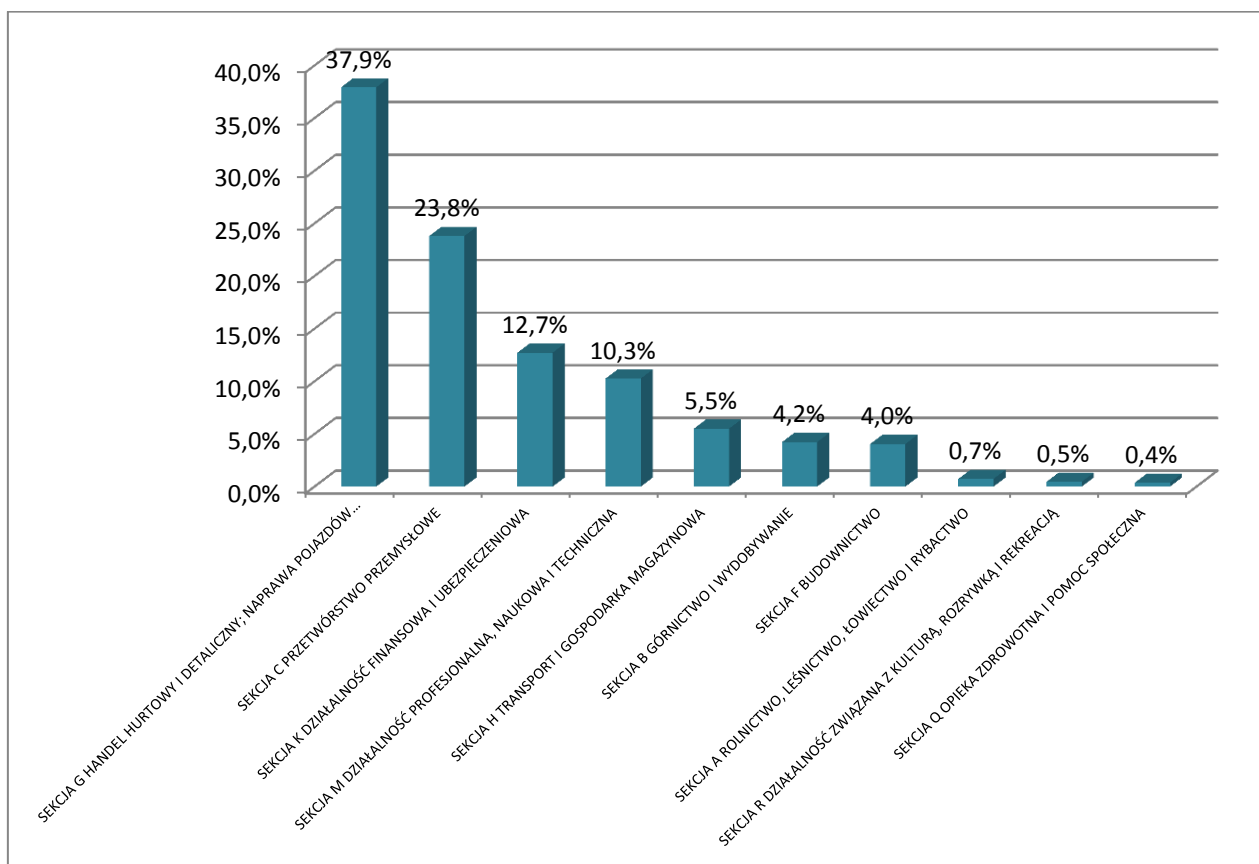
Wykres 14. Odsetek pracowników zwolnionych w Wielkopolsce w 2016 roku, według sektora gospodarki.

4. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Zarówno pracodawcy zgłaszający zamiar zwolnienia, jak i pracodawcy, którzy dokonali zwolnień w 2016 roku, reprezentowali różne profile działalności. W celu usystematyzowania zgromadzonych danych, wszystkie zgłoszenia i zwolnienia w ramach zwolnień grupowych przyporządkowano do odpowiednich sekcji i grup Polskiej Klasyfikacji Działalności z 2007 roku. Zebrane wyniki zostały przedstawione poniżej.

Wykres 15. Procentowy udział pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w 2016 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007).

Z 2 202 osób, które zostały objęte zamiarem zwolnień, największą grupę stanowili pracownicy pracujący w handlu hurtowym i detalicznym, naprawie pojazdów samochodowych włączając motocykle (sekcja G). W ramach tej sekcji do zwolnienia przewidziano 835 osób, co stanowiło 37,9% wszystkich osób zgłoszonych do zwolnienia w 2016 roku. Kolejna sekcja z największą liczbą zgłoszeń to sekcja C, czyli przetwórstwo przemysłowe, w której przewidziano do zwolnienia 524 osoby, czyli 23,8%.

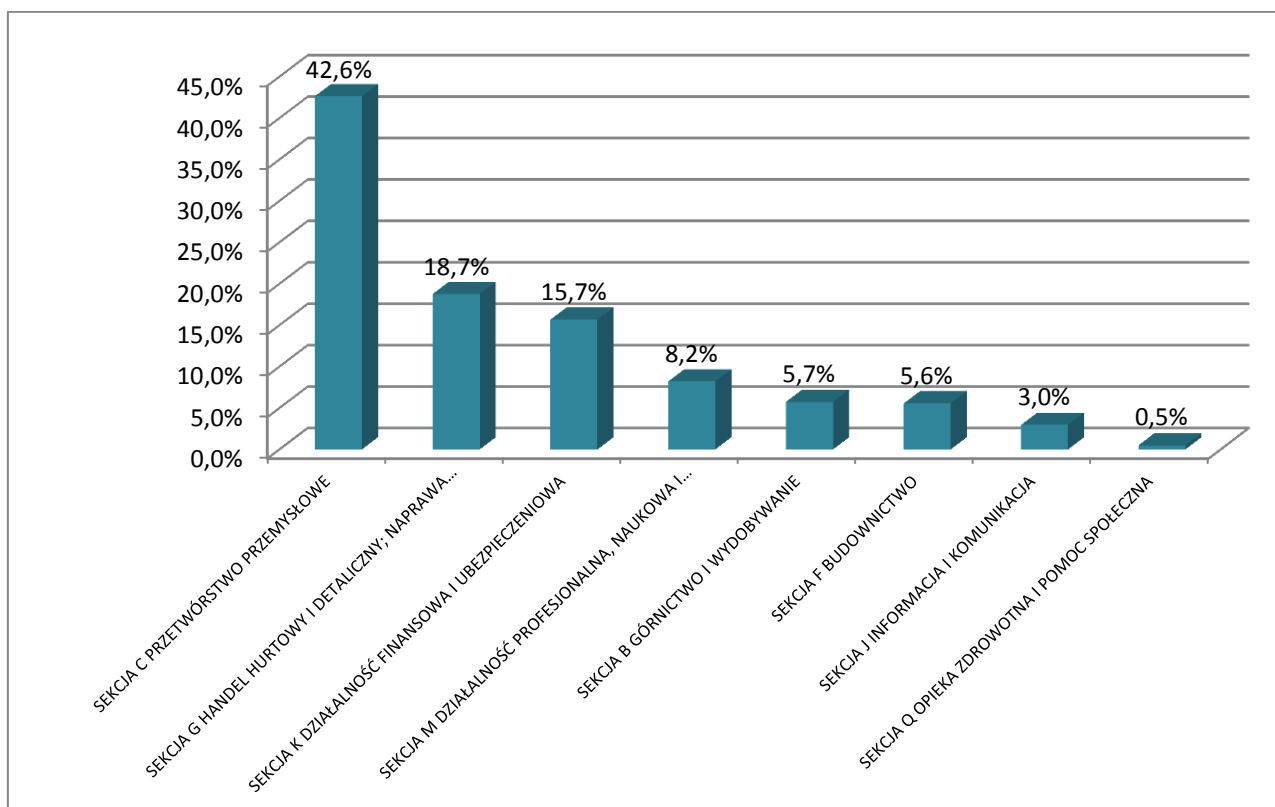
Na stałym, lecz nieco niższym poziomie, według planowanej do zwolnienia liczby osób, znajdują się dwie kolejne sekcje, tj.:

- sekcja K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 280 osób (12,7%),
- sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 226 osób (10,3%).

Pozostałe sześć sekcji działalności nie jest tak licznie reprezentowane i stanowi w sumie 15,3% (łącznie 337 osób).

Odmiennie niż w przypadku zgłoszeń zwolnień grupowych, wśród wszystkich zwolnionych 1 621 osób w Wielkopolsce w 2016 roku, najbardziej liczną grupę stanowili pracownicy zwolnieni z zakładów pracy działających w sektorze przetwórstwa przemysłowego (sekcja C). Pracę w ramach tej sekcji utraciło łącznie 691 osób, co stanowi aż 42,6% całej badanej populacji. Drugą, najbardziej liczną sekcją w tym zakresie jest sekcja G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle. Zwolniono 304 osoby pracujące w tym sektorze gospodarki, co stanowi 18,7% całej zwolnionej populacji. Na podobnym poziomie kształtuje się liczba zwolnień pracowników zatrudnionych w sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa, stanowiąc 15,7%, tj. 254 osoby. Procentowy rozdział liczby zwolnionych osób według rodzaju działalności prezentuje wykres 16.

Wykres 16. Procentowy udział pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2016 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007).

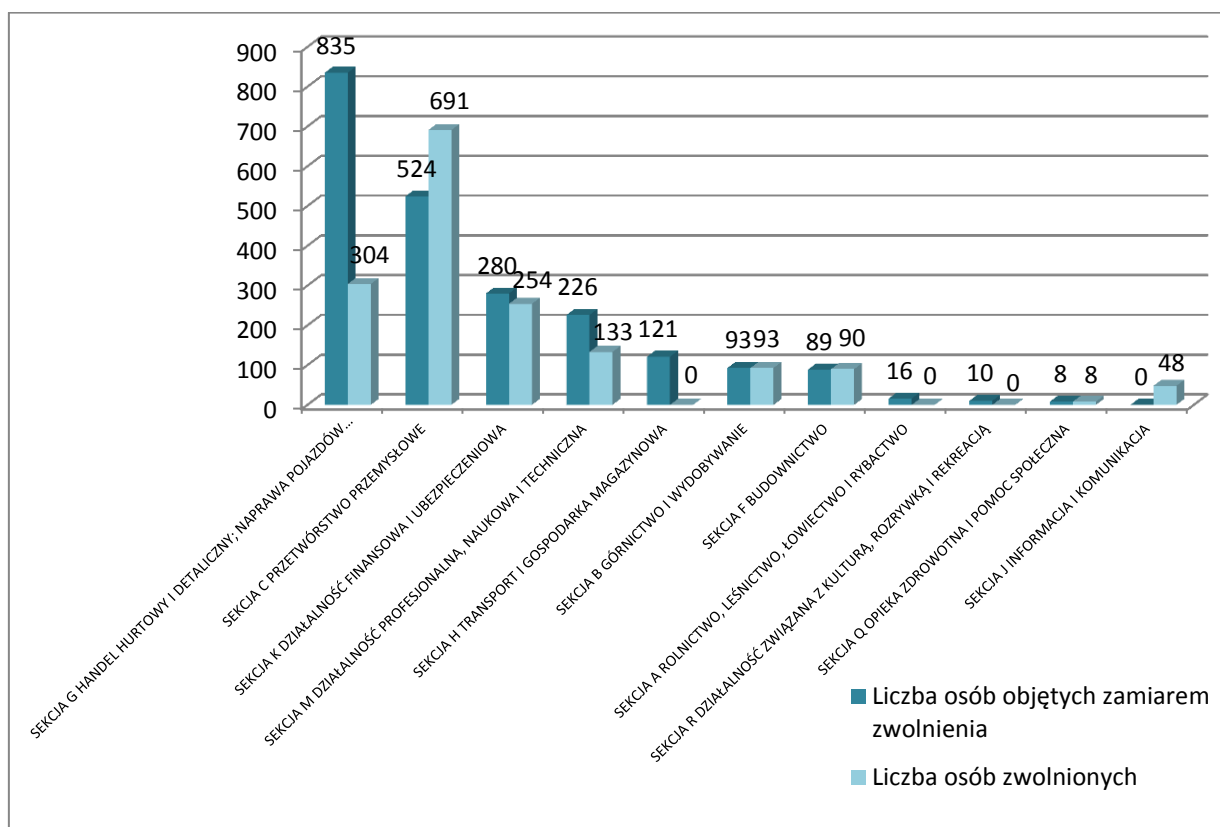
Kolejna najliczniej reprezentowana grupa, wynosząca 133 osoby (8,2%) to pracownicy zatrudnieni w sekcja M – „działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, a następnie w „górnictwie i wydobywaniu” (sekcja B), tj. 93 osoby (5,7%) i „budownictwie” (sekcja F), tj. 90 osób (5,6%).

Oprócz braku zwolnień we wspomnianej wcześniej sekcji H, uniknęli ich także pracownicy zatrudnieni w sekcji A „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz w sekcji R „działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”. Pierwotnie w sekcjach tych planowano zwolnienie odpowiednio 16 i 10 osób.

Najmniej zwolnień odnotowano kolejno w:

- sekcji J - informacja i komunikacja – 48 osób (3 %),
- sekcji Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 8 osób (0,5 %).

Wykres 17. Liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w zestawieniu z liczbą pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2016 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007).

Jak wynika z wykresu 17, część pracowników, w stosunku do których planowano zwolnienia, w rzeczywistości ich uniknęła. Było to możliwe dzięki zaniechaniu zwolnień, na jakie zdecydowało się wielu pracodawców, szczególnie z sektora handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych; działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Jednakże w sekcji C jak i sekcji J, liczba zwolnionych pracowników znacznie przewyższyła wcześniejsze prognozy co do zamiaru zwolnień w tych sekcjach.

Należy podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2015 r., z tego względu część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2015 r. została zrealizowana na początku 2016 roku.

Aby dokładniej zaprezentować liczbę zwolnionych osób w ramach poszczególnych sekcji, poniżej dokonano szczegółowego podziału liczby zwolnionych osób, z uwzględnieniem podziału według trzeciego poziomu PKD, tj. grup.

Tabela 2. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych w Wielkopolsce w 2016 roku wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

SEKCJA	GRUPA	NAZWA GRUPOWANIA	LICZBA OSÓB
B GÓRNICSTWO I WYDOBYWANIE	09.1	Działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	93
C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	10.1	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz produkcja wyrobów z mięsa	1
	10.11	Przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu	23
	11.05	Produkcja piwa	100
	14.12	Produkcja odzieży roboczej	23
	14.13	Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej	30
	17.29	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury	20
	22.11	Produkcja opon i dętek z gumy; bieżnikowanie i regenerowanie opon z gumy	24
	22.29	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	139
	25.61	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale	15
	28.11	Produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych	31
	29.31	Produkcja wyposażenia elektrycznego i elektronicznego do pojazdów silnikowych	252
29.32	Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli	33	
F BUDOWNICTWO	41.10	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	25
	41.20	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	55
	42.22	Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych	10
G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY	46.34	Sprzedaż hurtowa napojów alkoholowych i bezalkoholowych	48
	47.11	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	54
	47.29	Sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	58
	47.59	Sprzedaż detaliczna mebli, sprzętu oświetleniowego i pozostałych artykułów użytku domowego ...	60
	47.91	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	84
J INFORMACJA I KOMUNIKACJA	58.19	Pozostała działalność wydawnicza	48
K	64.19	Pozostałe pośrednictwo pieniężne	151

DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA	64.92	Pozostałe formy udzielania kredytów	4
	64.99	Pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i fund. emeryt.	92
	65.12	Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe	6
	66.19	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	1
M DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	69.20	Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe	109
	71.12	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	24
Q OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	86.21	Praktyka lekarska ogólna	8

5. PRZYCZYNY ZAMIARU DOKONANIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

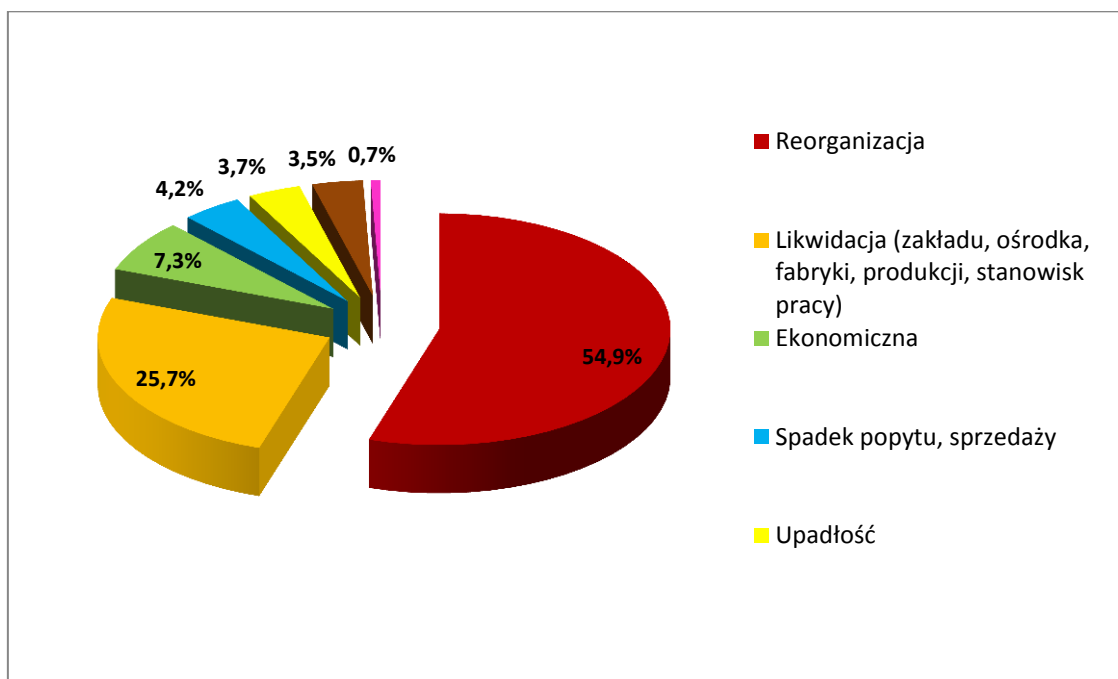
W 2016 roku 69 pracodawców zgłosiło zamiar dokonania zwolnień grupowych. Pracodawcy wskazywali, że przyczynami dokonania zwolnień grupowych były najczęściej przesłanki związane z reorganizacją (1 209 osób spośród 2 202 osób zgłoszonych do zwolnienia). Również w 2015 roku najczęstszą przyczyną zamiaru dokonania zwolnień przez pracodawców była konieczność przeprowadzenia reorganizacji. Kolejną najczęściej przytaczaną przesłanką była likwidacja firmy czy stanowisk pracy, która była przyczyną zwolnienia 565 osób. Trzecią z rzędu, najczęściej wymienianą przyczyną zwolnień były przyczyny ekonomiczne, przez które pracę straciło 161 osób. Dla porównania, w 2015 roku przyczyny ekonomiczne dotyczyły jedynie 72 osób, czyli 4,3% wszystkich zgłoszonych do zwolnienia. Kolejną najczęściej występującą przyczyną, przez którą pracę miały stracić osoby zatrudnione na terenie województwa wielkopolskiego w 2016 roku, był spadek popytu i sprzedaży (93 osoby). Pozostałe najliczniej reprezentowane przyczyny to upadłość (81 osób), inne (78 osób) oraz restrukturyzacja (15 osób).

Jak wspomniano powyżej, najczęściej przytaczanymi przez pracodawców przyczynami dokonywania zgłoszenia zwolnień grupowych w 2016 roku była konieczność dokonania reorganizacji. Pojęcie to zawiera w sobie szereg różnych czynników. Mogą to być czynniki takie jak np. zbyt duża liczba zatrudnionych pracowników, wprowadzenie systemów informatycznych zastępujących pracę ludzi, zmiana profilu działalności przedsiębiorstwa, wysokie koszty produkcji, itp.

Następną w kolejności, najczęściej wymienianą przyczyną dokonywania zgłoszeń zwolnień grupowych w 2016 roku była likwidacja firmy czy stanowisk pracy, która mogła

być spowodowana przez szereg czynników pojawiających się w otoczeniu przedsiębiorstwa. Mogło to być spowodowane takimi przesłankami jak np. wzrost konkurencji rynkowej, bankructwo partnera handlowego, zmiana przepisów prawa, itp. Zatem można stwierdzić, że przyczyn dokonania zgłoszenia zwolnień grupowych przez pracodawców jest co najmniej kilka i są one mocno zróżnicowane, co obrazuje wykres zaprezentowany na kolejnej stronie.

Wykres 18. Procentowy udział pracowników, którzy zostali objęci zgłoszeniami zwolnień grupowych w 2016 roku na terenie Wielkopolski wg przyczyn.

6. ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Jak wynika z art. 70 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o zwolnieniu monitorowanym można mówić w przypadku, gdy pracodawca zamierza zwolnić co najmniej 50 pracowników w okresie 3 miesięcy. W takim przypadku jest on zobowiązany uzgodnić z powiatowym urzędem pracy właściwym dla siedziby tego pracodawcy lub właściwym ze względu na miejsce wykonywania pracy, zakres i formy pomocy dla zwalnianych pracowników, w tym pracowników niepełnosprawnych. Pomoc ta dotyczy w szczególności pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i szkoleń.

W przypadku zwolnienia monitorowanego pracodawca jest obowiązany podjąć działania polegające na zapewnieniu pracownikom przewidzianym do zwolnienia lub będącym w trakcie wypowiedzenia lub w okresie 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku

pracy lub stosunku służbowego, usług rynku pracy realizowanych w formie programu. Program taki może być realizowany między innymi przez powiatowe urzędy pracy, a finansowany przez pracodawcę; pracodawcę i odpowiednie jednostki administracji publicznej lub na podstawie porozumienia organizacji i osób prawnych z udziałem pracodawcy.

Zwolnienia monitorowane określane są również mianem „outplacement’u”, czyli programu aktywizacji zawodowej osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Aktywizacja zawodowa prowadzona w taki sposób może być kierowana przy wykorzystaniu różnych form i obejmować, np. doradztwo psychologiczne/zawodowe, doradztwo w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej, czyli uogólniając, oznacza określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego i/lub osobistego służącego znalezieniu nowego miejsca pracy w możliwie najkrótszym czasie. Wdrażane programy outplacementowe mogą różnić się od siebie w zależności od sytuacji na rynku pracy, jak i potrzeb oraz kwalifikacji docelowej grupy pracowników, w której ten sposób aktywizacji zawodowej jest prowadzony. Oprócz pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, pomoc dla zwalnianych pracowników obejmuje także organizację szkoleń przyczyniających się do zwiększenia ich konkurencyjności na rynku pracy. Może przyjmować zarówno formy porad indywidualnych, jak i grupowych.

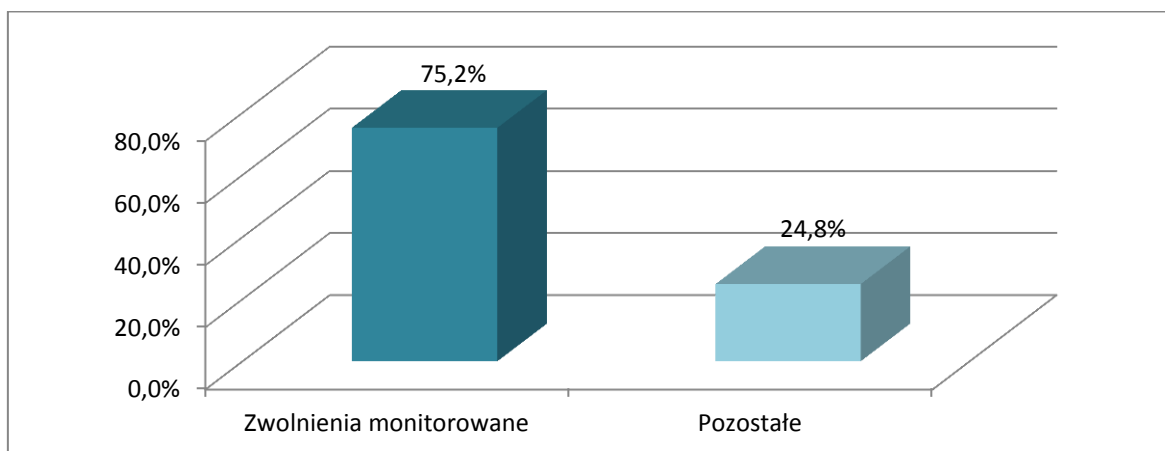
Śród 69 pracodawców z terenu Wielkopolski, zgłaszających zwolnienia grupowe w 2016 roku, w 12 przypadkach były to zwolnienia monitorowane, które dotyczyły ogółem 1 655 osób, tj. 75,2% pracowników objętych zamiarem zwolnień (2 202 osoby). Podobną liczbę zwolnień monitorowanych odnotowano w poprzednim roku, kiedy to spośród 54 pracodawców zgłaszających zwolnienia grupowe, w 13 przypadkach były to zwolnienia monitorowane i dotyczyły 1 262 osób, tj. 75,1% pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2015 roku (1 680 osób).

Z danych za 2016 rok, udostępnionych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego wynika, że w przypadkach ww. zwolnień monitorowanych podjęto różnego typu działania mające na celu złagodzenie skutków tych zwolnień. Poniżej wskazano, jakie działania w zakresie zwolnień monitorowanych podjęto na terenie czterech powiatów, tj. konińskiego, leszczyńskiego, pilskiego i poznańskiego:

- wystosowano pisma do pracodawców w celu ustalenia daty spotkań z osobami przewidzianymi do zwolnienia,
- złożono propozycję współpracy z zakładami pracy, proponując zwalnianym osobom pomoc w złagodzeniu skutków zwolnień, tj. wysłano do akceptacji porozumienia dotyczące aktywizacji zawodowej zwalnianych pracowników, a także zaproponowano usługi w zakresie poradnictwa, pośrednictwa, szkoleń,

- poinformowano pracodawców o możliwych formach wsparcia dla osób zwalnianych,
- zaproponowano możliwość spotkania z osobami objętymi zwolnieniem grupowym, których miejsce zameldowania jest właściwe dla danego urzędu oraz zbierano informacje odnośnie liczby osób, którym wręczono wypowiedzenia, a których miejsce zameldowania jest właściwe dla danego urzędu,
- zaproponowano możliwość uruchomienia punktu rejestracyjnego dla usprawnienia procedury rejestracji.

Wykres 19. Procentowy udział pracowników, którzy zostali objęci zgłoszeniami zwolnień grupowych w 2016 roku na terenie Wielkopolski z uwzględnieniem zwolnień monitorowanych.

PODSUMOWANIE

Z przeprowadzonej analizy zgłoszeń i zwolnień grupowych, które wystąpiły w 2016 roku na terenie województwa wielkopolskiego, wynika, że:

- W 2016 roku w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła liczba pracodawców zgłaszających zwolnienia grupowe pracowników oraz liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych.
- Pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2016 roku straciło 1 621 osób, co stanowi znaczny wzrost w stosunku do 2015 roku, kiedy pracę straciło 919 osób.
- W 2016 roku 3 pracodawców (tj. ok. 3%) zwolniło jednorazowo więcej niż 100 osób, oraz 70 (tj. ok.73%) z liczby 96 pracodawców, dokonało jednorazowo zwolnień nie więcej niż 19 pracowników.
- W 2016 roku zwolnień grupowych w wyniku częściowego lub całkowitego wycofania się przez pracodawców uniknęło 505 pracowników. W roku 2015 zwolnień grupowych uniknęło 549 pracowników, a w roku 2014 roku było to 493 pracowników.
- W 2016, 2015 i 2014 roku najwięcej osób straciło pracę na terenie powiatu poznańskiego, tj. odpowiednio 844, 481 i 475 osób.
- W przypadku 14 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych, a na terenie 16 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.
- Zdecydowaną większość pracowników objętych zamiarem zwolnień, stanowili pracownicy z zakładów sektora prywatnego 94%.
- Największy odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia (37,9%) stanowili pracownicy zajmujący się handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów samochodowych i motocykli (wg PKD 2007).
- Największy odsetek pracowników zwolnionych (42,6%) stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze przetwórstwa przemysłowego (wg PKD 2007).
- Reorganizacja była najczęściej podawaną przez pracodawców przyczyną zamiaru dokonania zwolnień grupowych.
- Odsetek pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi wynosił 75,2%. Działania w zakresie zwolnień monitorowanych polegały głównie na przedstawieniu propozycji zorganizowania spotkań informacyjnych z pracodawcami oraz z pracownikami objętymi zamiarem zwolnienia, podczas których omawiane byłyby możliwe formy wsparcia dla zwalnianych pracowników.